

Spontánbeszéd-elemzések három pszichiátriai kórképben

Bagi Anita

Szegedi Tudományegyetem

Az előadás témája spontán beszéd temporális sajátosságainak és egyéb megakadásjelenségek bemutatása három pszichiátriai kórképben: szkizofréniában, szkizoaffektív zavarban és bipoláris affektív zavarban. A szkizofrénia igen jellegzetes beszédprodukcióbeli jelenségeket és deficiteket mutathat az egészséges populáció tagjaihoz képest; ezeknek a különböző nyelvi eltéréseknek a klinikai diagnosztikában is fontos szerepet tulajdonítanak (Garab 2007). A pszichiátria oldaláról magyar nyelven a szkizofrén csoportra fókuszálva leginkább a fonemikus és a szemantikus fluenciát vizsgálták (vö. Szendi et al, 2010) mint a végrehajtó funkciók jellegzetes mérőeljárásait, ám ezek elemzése is megelégszik az elemszámok és hibaszámok feltárásával. Ugyanakkor a nemzetközi szakirodalom az önmonitorozás részleges hiányát a szkizofrénia egyik jellegzetes tünetének tekinti (Henquet et al, 2005, idézi Gósy 2008).

Jelen előadás célja egy spontánbeszéd-feladat elemzéseinek bemutatása, mely során arra kértük a vizsgálati személyeket, hogy körülbelül öt percben meséljenek a tegnapi napjukról. A spontán beszéd temporális értékei mellett (artikulációs tempó, beszédtempó, szünetek száma, típusa, aránya a teljes időtartamban) megvizsgáltuk a megakadásjelenségek típusait és arányát a beszédszövegekben. A tesztek felvételére az SZTE ÁOK Pszichiátriai Klinikáján került sor a három csoportból vegyesen 10 vizsgálati személy részvételével; a válaszokat minden esetben diktafonra rögzítettük. Az adatok elemzése a PRAAT (Boersma–Weenink, 2016) szoftver segítségével történik. Feltételeztük, hogy a három pszichiátriai kórkép spontánbeszéd-eredményei eltérést mutatnak (Alpert et al, 1997).

Az előadásban bemutatott kutatás részeredményei az SZTE ÁOK Pszichiátriai Klinikáján folyó kutatás nyelvi alfejezeteként hozzájárulnak a három betegségcsoport elkülönítésének árnyalásához, valamint segítségül lehetnek a további alkalmazni kívánt tesztek kiválasztásához és kidolgozásához.

Irodalomjegyzék

Alpert et al 1997: At Issue: Speech Fluency and Schizophrenic Negative Signs, *Schizophrenia Bulletin*, **23**/2, 171–7.

Boersma, Paul and David Weenink: Praat doing phonetics by computer
[<http://www.fon.hum.uva.nl/praat/>].

Garab Edit Anna 2007: Nyelvi képességek (a)vagy gondolkodási zavar szkizofréniában, *Magyar Pszichológiai Szemle*, **62**/4, 495–512.

Gósy Mária 2008: Önellenőrzési folyamatok a beszédben, *Magyar Nyelv*, **104**/4, 402–426.

Szendi István et al 2010: Two subgroups of schizophrenia identified by systematic cognitive neuropsychiatric mapping, *European Archives of Psychiatry and Clinical Neuroscience* **260**, 257–66.